

Klimat- och näringsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se

Remiss av En ny beredskapssektor – för ökad försörjningsberedskap (SOU 2024:19), svar senast 2024-08-07

Er beteckning: KN2024/00705

Lännsstyrelsen Kalmar län yttrar sig över Utredningen om näringslivets försörjningsberedskaps delbetänkande En ny beredskapssektor för ökad försörjningsberedskap (SOU 2024:19).

Lännsstyrelsen har det regionala geografiska områdesansvaret genom Förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion. I länsstyrelseinstruktionen framgår också att länsstyrelsen är den högsta civila totalförsvarsmyndigheten inom länet.

Sammanfattning

Lännsstyrelsen Kalmar län yttrar sig endast om förslagen i utredningen.

Vi tillstyrker bildandet av en ny sektor med Tillväxtverket som sektorsansvarig myndighet och att Sveriges geologiska undersökning ingår som beredskapsmyndighet i denna sektor men även i beredskapssektorn Livsmedelsförsörjning och dricksvatten. Likaså tillstyrker vi förslaget att ändra Tillväxtverkets instruktion så att myndigheten får ansvar för frågor som rör industri och handeln i de delar som inte ligger under andra myndigheters ansvar.

Vi avstyrker däremot förslaget att göra Boverket till beredskapsmyndighet, detta kopplat till att vi anser att en utredning

av Byggnads- och reparationsberedskapen bör genomlysas ansvarsfördelningen.

2.2 En ny beredskapssektor för industri, bygg och handel

Länsstyrelsen Kalmar län delar utredningens slutsats att en robust försörjning av industrivaror och tjänster utgör en förutsättning för flertalet viktiga samhällsfunktioner. Vi ställer oss därför bakom utredningens förslag att en beredskapssektor för industri, bygg och handel tillförs förordning (2022:524) om statliga myndigheters beredskap.

Länsstyrelsen Kalmar län ställer sig även bakom förslaget att fortsatt utreda formerna för hur den nationella byggnads- och reparationsberedskapen ska se ut.

Vi ställer oss också bakom bevarandet av de grundläggande principer som svensk krishantering vilar på. Dessa principer är:

- Ansvarsprincipen, som innebär att den som har ansvar för en verksamhet under normala förhållanden ska ha det också under en krissituation.
- Likhetsprincipen, att under en kris ska verksamheten fungera på liknande sätt som vid normala förhållanden – så långt det är möjligt.
- Närhetsprincipen, att en kris ska hanteras där den inträffar och av dem som är närmast berörda och ansvariga.

Utgångspunkten ”Vi ser det som uteslutet att beredskapsansvaret ska ges till en myndighet som inte har ansvaret i fredstid”, är helt riktig. I föreliggande utredning handlar det dock om att återetablera staten på ett område (industripolitik) där en ansvarig myndighet inte funnits under lång tid.

Att länsstyrelserna har en avgörande roll att spela i arbetet inom en beredskapssektor för industri, bygg och handel samt inom en återetablerad byggnads- och reparationsberedskap ser vi som självklart. Förmågan till regional samverkan och den vana vid både praktisk krishantering och projektledning som efterfrågas av utredningen finns på plats i dessa myndigheter. Utöver detta finns de grundläggande förutsättningarna avseende verksamhetsskydd, kontinuitetsplanering och vana vid att hantera komplicerade och processer helt eller delvis omfattade av säkerhetsskydd.

Delaktighet i dessa processer är dessutom avgörande för att kunna utföra det geografiska områdesansvaret, en svensk specialförmåga som leder till högre tillit mellan organisationer när den tillåts få tillräckliga resurser och tid. Denna typ av tillit och närhet som skapar samhörighet och målfokus tycks spela en avgörande roll idag i försvaret av Ukraina. Den breda ansats som de kvarstående författningarna från det gamla ekonomiska försvaret innefattade bör finnas kvar, verktyglådan innehåller många verktyg förutom de utredningen pekar på och länsstyrelsen har genom sin roll som högsta civila totalförsvarsmyndighet ett särskilt behov att vara delaktiga.

Länsstyrelsen Kalmar län vill också påtala att utrikeshandeln är en helt avgörande samhällsfunktion som även den bör utredas vidare, om den inte nu direkt ska ingå in den föreslagna beredskapssektorn. Även i denna samhällsfunktion har länsstyrelsen en viktig roll att spela, särskilt under höjd beredskap.

2.3 Tillväxtverket utses till beredskapsmyndighet

Länsstyrelsen Kalmar län ställer sig även bakom att Tillväxtverket utses till beredskapsmyndighet enligt förordning (2022:524) om statliga myndigheters beredskap. Likaså ställer vi oss positiva till en ändring i Tillväxtverkets myndighetsinstruktion så att det framgår att myndigheten ansvarar för frågor som rör industri och handeln i de delar som inte ligger under andra myndigheters ansvar även när Sverige inte befinner sig i en kris, under höjd beredskap eller i krig.

Tillväxtverket bör även fortsatt ha uppdraget att peka ut riksintressen för industriell produktion enligt 2 a § sjätte punkten, Förordning (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden.

Länsstyrelsen Kalmar län ställer sig däremot avvisande till att även ansvaret för byggnads- och reparationsberedskapen inom samhällsfunktionerna industri och handel delvis ska ingå i Tillväxtverkets myndighetsinstruktion. Vi anser att en särskild utredning av detta behövs. Anser regeringen att en utredning inte hinns med, bör uppdraget i stället ges till den myndighet som senast haft ansvar i frågan. En välfungerande byggnads- och reparationsberedskap kan vara avgörande för krigsinsatserna. Att åtminstone initialt vid höjd beredskap, sätta Försvarmaktens behov i första rummet uppfattar vi som rimligt. En återetablerad byggnads-

och reparationsberedskap kommer samtidigt att utgöra en central del av det ekonomiska försvaret och behöver samordnas utanför en specifik beredskapssektor.

2.3.2 Tillväxtverkets ansvar för reparationsberedskap

Länsstyrelsen Kalmar län delar inte utredningens uppfattning om att reparationstjänster i första hand ska kopplas till respektive sektor. De olika sektorerna har i någon mån resurser som utgör en sådan reparationsförmåga idag, till exempel Trafikverket och Svenska Kraftnät. Samordning av resurser för att åstadkomma kraftsamling är avgörande för att åstadkomma önskade moteffekter efter fientlig bekämpning. Självklart finns specialförmågor som inte är rimliga att använda till annat ändamål än de är designade för, men den stora mängden maskiner, människor och företag bör kunna användas inom flera sektorer och med flera olika syften under olika tid och förhållanden.

Vi delar utredningens syn att spetskompetenser inom digitalisering, automatisering, AI och energiområdet är fundamentala inom arbetet med industriutveckling för att skapa europeisk strategisk autonomi. Dessa kompetenser utgör en viktig framtida resurs för byggnads- och reparationsberedskapen, men de utgör inte en så grundläggande eller stor del av den totala förmågan inom Byggnads- och reparationsberedskapen att det motiverar att ge Tillväxtverket ensamt eller tillsammans med Boverket detta uppdrag.

2.4 Sveriges geologiska undersökning utses till beredskapsmyndighet

Länsstyrelsen Kalmar län ställer sig bakom utredningens samtliga förslag när det gäller Sveriges geologiska undersökning.

Länsstyrelsen påpekar att regeringen bör överväga att föra SMHI till sektorn livsmedel och dricksvatten av samma anledningar som anförs för att föra Sveriges geologiska undersökning dit.

2.5 Boverket utses till beredskapsmyndighet

Länsstyrelsen Kalmar län delar inte utredningens uppfattning om behovet att göra Boverket till beredskapsmyndighet då vi inte anser

att Byggnads- och reparationsberedskapen ska ha en del av sin hemvist där, åtminstone inte innan en utredning gjorts.

2.6 Tillväxtverket utses till sektorsansvarig myndighet

Länsstyrelsen Kalmar län ställer sig bakom utredningens förslag om att göra Tillväxtverket till sektorsansvarig myndighet. Grunden till detta ställningstagande är endast att det bäst motsvarar ansvarsprincipen, givet den tänkta nya rollen för Tillväxtverket som industrimyndighet. Vi vill påpeka att behovet av samordning inom hela det ekonomiska försvaret är en större uppgift än detta sektorsansvar.

Kontaktuppgifter

Välkommen att kontakta Länsstyrelsen Kalmar län för frågor på telefon 010-223 80 00 eller via e-post kalmar@lansstyrelsen.se. Ange ärendets diarienummer 3943-2024 i ämnesraden för e-post.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Allan Widman med krisberedskapshandläggare Carl Lilliehorn som föredragande. I den slutliga handläggningen har också krisberedskapshandläggare Åsa Dahlin, Beredskapsdirektör Erik Richardsen och avdelningschef Ana Norlén samt länsråd Johan Blom medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.